

એકમ કસોટી અંગેના સૂચનો

- ધોરણ ૩ ના બાળકોને એકમ કસોટીનો પ્રથમ અનુભવ હોઇ હાંસિયો પાડી, તારીખ, વિષય લખી આપી કસોટી કર્યાંથી લખવાની શરૂ કરવી, પેનથી લખવી, ઉપરની કે નીચેની લીટીને અડીને લખવી, કર્યાંથી નવો પ્રશ્ન લખવાની શરૂઆત કરવી વગેરે સમજાવવું.
- બાળકોએ પૂછેલા પ્રશ્નોને અનુસંધાને, મ)ગ્યા મુજબ જ જવાબ લખે તે સુનિશ્ચિત કરવું.
- ઘણી વખત કોઇ એક વિષયની એકમ કસોટી લેવાયેલી હોય ત્યારે જે તે બાળક ગેરહાજર હોય છે અને તેની કસોટી પછીથી લેવાયેલી હોય છે પરંતુ ચેક કરવામાં છૂટી ખચ છે તે SI મુલાકાત પહેલા બધી એકમ કસોટી ચેક થયેલ છે તે સુનિશ્ચિત કરવું.
- બાળકોની એકમ કસોટીમાં ખેડણી ઘોષ કે વાક્ય રચનામાં થતી ભૂલો નિવારવા માટે તેમને શ્રુતલેખન, અનુલેખન, મુક્તજવાબી પ્રશ્નોનો મહાવરો આપી શકાય.
- શિક્ષક મિત્રોએ એકમ કસોટી ચેક કરતી વખતે ભૂલ ભરેલી ખેડણી, વાક્ય રચના કે જવાબોને લાલ પેનથી સર્કલ કે અન્ડરલાઇન કરીને દર્શાવવા તથા સાચી ખેડણી અને સાચા જવાબો બાજુમાં લખી આપવા.
- બે વર્ણનાત્મક, નિબંધાત્મક, મુક્તજવાબી પ્રશ્ન હોય અને દા.ત. તેના કુલ ગુણ ૫ હોય અને શિક્ષક મિત્રે ૩ આપ્યા તો ૨ માર્ક્સ શા માટે કપાયા તેની નોંધ કરવી ખેઇએ.
- શિક્ષક મિત્રો દ્વારા આપવામાં આવતી ટીપ્પણીઓ જેવી કે 'ખૂબ સરસ', 'મહેનત વધારો', 'વ્યવસ્થિત લખો' વગેરેને ટીપ્પણી/સૂચનો નહીં પણ સુદ્ધકો કહેવાશે. તેમાં પણ 'મહેનત વધારો', 'વ્યવસ્થિત લખો' જેવા સૂચનો બાળકની કક્ષાએ સમજવામાં અઘરા છે કેમકે "કઇ બાબતમાં મહેનત કરવી" કે "વ્યવસ્થિત" શબ્દ દ્વારા શિક્ષક શું કહેવા માંગે છે તે સ્પષ્ટ થતું નથી.
- સૂચનો બાળકની ભૂલોને આવરી લે તથા અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ હોય તે આવકાર્ય છે. દા.ત., 'ટ' અને 'ડ' ના લેખનમાં ભૂલ કરતાં બાળકની એકમ કસોટીમાં શિક્ષકે " 'ટ' અને 'ડ' વચ્ચે અક્ષરબદ્ધ સ્પષ્ટ કરો" તેમ લખવું ખેઇએ. બે બાળકને 8595 ÷ 12 ની ગણતરીમાં ઘડીયાની ભૂલ હોય તો " '12' નો ઘડીયો શીખવાની જરૂર છે" એમ લખવું અને બે ભાગાકાર કરતી વખતે બાદબાકીની ભૂલ હોય તો "બાદબાકીનો મહાવરો કરવાની જરૂર છે." એવું ભૂલ અનુરૂપ સૂચન આપવું.
- પુનઃ કસોટી એટલે ખોટા પાડેલા જવાબો ફરીથી લખવા આપવા એમ નહીં, પરંતુ જે ખોટા પડેલા પ્રશ્નો જે અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત હોય તેવી અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ અન્ય પ્રશ્નો પુનઃ કસોટીમાં લખવા આપવા. એટલે કે બે 8595 ÷ 12 એવો પ્રશ્ન પૂછાયો હોય અને બાળકને બે આંકડાના ભાગાકારની પ્રક્રિયામાં ભૂલ પડતી હોય તો 6772 ÷ 15 કે એવી અન્ય સ્થિતિનો મહાવરો પુનઃ કસોટીમાં આપવો ઇચ્છનીય છે. પરંતુ જ્યારે એકમ કસોટીમાં પૂછાયેલ પ્રશ્ન પુનઃ કસોટીમાં ફરીવાર લખવા આપીએ છીએ ત્યારે બાળકને સ્મૃતિ કે મેમરીની ટેસ્ટ થાય છે નહીં કે skills/આવડતની.
- એટલે પુનઃ કસોટીમાં શિક્ષકોએ એકમ કસોટીમાં પૂછાયેલ પ્રશ્નોની અધ્યયન નિષ્પત્તિને આધારિત અન્ય પ્રશ્નોની કસોટી તૈયાર રાખવી અને કયાશ ઘરાવતી અધ્યયન નિષ્પત્તિ અનુરૂપ પ્રશ્નો લખવા આપવા. આવું કરવામાં gcert.gujarat.gov.in પરથી વિવિધ વિષયો અને ધોરણો પ્રમાણેની સ્વા.પોથીની મદદ લઇ શકાય. તેમાં દરેક પ્રશ્નો અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત છે.
- પુનઃ કસોટી ચેક કરવી અને માર્ક્સ મૂકવા.
- સત્રાંત કસોટીના પેપર્સમાં વાલીને બતાવ્યા બદલની સહી તેવી.
- સત્રાંતના પેપર્સ જે શાળાના, જે શિક્ષકે તપાસ્યા હોય તેનું નામ, વિષય પેપર્સની કોશળી પર લખી રાખવું જેથી ચાલી રહે.
- સત્રાંતના પેપર્સ પર મૂકેલ માર્ક્સ પત્રક - C ના માર્ક્સ અને ઓનલાઇન માર્ક્સની એન્ટ્રીમાં સામ્યતા રહે તે સુનિશ્ચિત કરવું.

વર્ગખંડ અવલોકન

- B.Ed., PTC માં ભણાવાયેલી મેશડ મુજબ ૩૦ મિનિટના તાસમાં ૫ મિનિટ વિષયાભિમુખ, ૨૦ મિનિટ અધ્યયન-અધ્યાપન અને છેલ્લી ૫ મિનિટ મૂલ્યાંકન કરીએ તે ઇચ્છનીય છે.
- વિષયાભિમુખ ચર્ચા પદ્ધતિ, પ્રશ્ન પદ્ધતિ, ચિત્ર દ્વારા, સમત કે પ્રવૃત્તિ દ્વારા વગેરે રીતે કરી શકાય.
- પ્રશ્નો પાઠ વિકાસ, મૂલ્યાંકન કે વિષયાભિમુખના હોઇ શકે જેમાંપેટા પ્રશ્નો, પૂરક પ્રશ્નો, મુક્ત જવાબી પ્રશ્નો દ્વારા શિક્ષક વર્ગખંડને જીવંત અને અધ્યયન અધ્યાપનને ટિંદ્ધવી બનાવી શકે.
- TLM એ શિક્ષક દ્વારા નિદર્શિત થતું સાધન છે જેનાથી શૈક્ષણિક મુદ્દો સમજવામાં સરળતા રહે. જ્યારે LM એ બાળકો દ્વારા થતી પ્રવૃત્તિમાં વપરાતા સાધનો છે જે અધ્યયન અધ્યાપનને સહાયરૂપ હોય. અહીં LM નો ઉપયોગ ઇચ્છનીય છે.
- વર્ગખંડ અવલોકન દરમિયાન શિક્ષકમિત્ર જે કોઇ એકમ પૂર્ણ કરે કે કોઇ શૈક્ષણિક મુદ્દો પૂર્ણ કરે અને તે કોઇ અધ્યયન નિષ્પત્તિને આધારિત હોય તો છેલ્લી ૫ મિનિટના મૂલ્યાંકનમાં (ખેડકાં, ખાલીગ્યા, સાચા-ખોટાં વગેરે દ્વારા) રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક - બમાં બાળક દિઠ સિદ્ધિની નોંધ √, × કે ? ની નિશાની મૂકે તે ઇચ્છનીય છે.
- દૈનિક નોંધપોથીમાં પણ શિક્ષક મિત્રએ અધ્યયન નિષ્પત્તિ ક્રમાંકની નોંધ કરવી, પાઠ દરમિયાન ઉપયોગમાં લેવાનાર TLM અને LM ની નોંધ કરવી, શૈક્ષણિક મુદ્દાની નોંધ કરવી નહીં કે "પાઠ - ૫ બીજે ફક્કરો". પ્રજ્ઞા નોંધપોથીમાં સમુદ્ધાર્ય - ૧ એમ ન લખતા શિક્ષક શું કરાવશે તેની ટૂંકોનોંધ લખવી. "રમે તેની સમત" માત્ર એવું ન લખતા કઇ સમત સમાડશે તે લખવું.
- રોજનીશી/દૈનિક નોંધપોથી રોજ લખવી અને આચાર્ય પાસે સહી કરાવવી. દૈનિક નોંધપોથીમાં એક દિવસ એડવાન્સમાં આરોજન કરવું.
- તાસને અંતે મૂલ્યાંકન બાદ શિક્ષક સમગ્ર તાસમાં શીખવેલી બાબતોનો સારાંશ કહે, તેનું દ્ઢીકરણ કરાવે તે ઇચ્છનીય છે. તેવી જ રીતે તાસની શરૂઆતમાં આજે આપણે શું શીખીશું ? એ બાબતની ચર્ચા કરે તે જરૂરી છે.
- આચાર્યની રોજનીશીમાં અઠવાડીયે બે તાસ અવલોકનના હોય તે ઇચ્છનીય છે.
- રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક - A માં એકી બેઠકે, સત્રના અંતે ન ભરતાં નિયમિત આકલન થવું ખેઇએ. તેમાં મૂલ્યાંકન માટે પસંદ કરેલી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓના ક્રમાંક લખવા તથા તે પત્રકની ઉપર જે તે અનુક્રમે આવતી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની ચાલી મૂકવી.
- દરેક શાળાએ ગુણોત્સવ ૨.૦ ના રીપોર્ટ કાર્ડને આધારે પોતાની શાળાનું બેઝ લાઇન એસેસમેન્ટ તૈયાર કરવું. જેમાં શૈક્ષણિક, સહશૈક્ષણિક અને ભૌતિક બાબતો આવરી લેવી. તથા દરેક બાબતોના લક્ષ્યાંકો કઇ રીતે પૂરા કરશે તે માટેના પ્રયત્નો અને તે માટે લાગતો સમય તથા ખર્ચની નોંધ લખવી.
- આ બેઝ લાઇન એસેસમેન્ટ શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો, SMC સભ્યો, જગૃત વાલીઓના મંતવ્યો લઇને મૂળભૂત પાચારૂપ મુદ્દાઓ આધારિત હાલની પરિસ્થિતિ અને ભાવિ વિકાસ માટે તૈયાર કરવું.
- તેમાં નોંધેલા મુદ્દાઓને શૈક્ષણિક વર્ષના પ્રારંભિક દિવસોમાં SMCમાં વંચાણે મૂકી સર્વે SMC સભ્યો, શિક્ષકો અને આચાર્યની સહી લેવી.

- આ બેઝ લાઇન એસેસમેન્ટને આધારે શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવી તથા તેનું અમલીકરણ કરવું.
- ધોરણ ૧ થી પની શાળામાં ૪ કે તેથી વધુ શિક્ષકો હોય ત્યાં ફરજિયાત તાસ પદ્ધતિ અને વિષય શિક્ષક પદ્ધતિની અમલવારી કરવી. સમયપત્રક બાબત જેઇ શકે તેવી રીતે વર્ગખંડમાં લગાવવા તથા સમગ્ર શાળાનું સંકલિત સમયપત્રક આચાર્યશ્રીની ઓડીસમાં રાખવું.
- સંદર્ભ માટે,
- તા. ૨૪/૦૮/૨૦૧૮ નો ધો. ૩ થી ૫ માટેની તાસ પદ્ધતિનો પરિપત્ર
- તા. ૦૬/૧૦/૨૦૧૮ નો ધો. ૩ થી ૫ માટેની વિષય શિક્ષક અને તાસ પદ્ધતિની માર્ગદર્શિકાનો પરિપત્ર
- તા. ૨૬/૧૧/૨૦૧૮ નો ધો. ૬ થી ૮ માટેની તાસ પદ્ધતિ અંગેનો પરિપત્ર
- તા. ૦૨/૦૫/૨૦૧૯ નો ધો. ૧ થી ૫ ના વિષય શિક્ષક અને તાસ પદ્ધતિ અમલીકરણની માર્ગદર્શક સૂચનાનો પરિપત્ર ધ્યાને લેવો.

ભૌતિક બાબતો

- પાણીના ટાંકાની સફાઈ (સત્રમાં એક વખત ઇચ્છનીય)
- Fire Extinguisher મોક ફ્રીલ વિડીયો દર વર્ષે એક વખત, જે Expire Date હોય તો ફરી ભરાવવો.
- પ્રાથમિક સારવાર પેટીમાં Expiry Date દવા ન રાખશો.
- દરેક રૂમમાં ઓછામાં ઓછા ત્રણ પંખા અને બે ટયુબલાઇટ ચાલુ કંડીશનમાં, સ્વીચબોર્ડ ટૂટેલું ન હોય, વાયરો લટકતા ન હોય, ELCB સાથેનું વાયરીંગ હોય તે ઇચ્છનીય છે.
- ગંભીર રોગ જેવા કે, ઠીપેટાઇટીસ, ખૂવેનાઇલ, ડાયાબીટીસ, એઇડ્સ, થેલેસેમીયા મેજર, કીડની કે હૃદય સંબંધિત ગંભીર બીમારી ધરાવતા બાળકોની યાદી વર્ગશિક્ષક તેમજ આચાર્યશ્રી પાસે હોવી ઇચ્છનીય છે.
- શાળાનો નકશો, આપત્તિ વ્યવસ્થાપનના ભાગરૂપે બાળકો જેઇ શકે તેવી જગ્યાએ લગાવવો.
- ટ્રાન્સપોર્ટેશન કે CCTVની સુવિધાઓ હોય તો નિયમાનુસાર ચાલુ રાખવી.

સહશૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ

- પ્રાર્થના સભાનું સંચાલન બાળકો દ્વારા થાય, કુમાર-કન્યાની સહભાગીદારીતા હોય, વિવિધ વાહુત્રોનો ઉપયોગ સાથે હોય, તે ઇચ્છનીય છે.
- ઘડીયાગાન, પ્રશ્નોત્તરી, દિન-વિશેષ, ગુરૂવાણી વગેરે જેવી પ્રવૃત્તિનો સમાવેશ કરી શકાય. પરંતુ આક કરવામાં ૨૦ મિનિટથી વધુ સમય ન લેવો જેઇએ.
- રામઠાટ, આજનું ગુલાબ, આજનો દિવસ, અક્ષયપાત્ર, ખોપાપાયા વગેરે જેવી મૂલ્યવર્ધક પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી જેઇએ જેમાં એક પ્રવૃત્તિ દીઠ એક માર્ક છે.
- અઠવાડીએ બાલસભામાં એક કાતરા તથા સમય પત્રક મુજબના શારીરિક શિક્ષણના તાસમાં યોગ/વ્યાયામ/કસરત કરાવી શકાય.
- ખેલ મહાકુંભના માર્કસ
 - ૫ માર્કસ - રાજ્ય કક્ષાએ ૧ રમતમાં કે જિલ્લા કક્ષાએ એકથી વધુ રમતમાં
 - ૪ માર્કસ - જિલ્લા કક્ષાએ ૧ રમતમાં કે તાલુકા કક્ષાએ એકથી વધુ રમતમાં
 - ૩ માર્કસ - તાલુકા કક્ષાએ ૧ રમતમાં કે કલરટર કક્ષાએ એકથી વધુ રમતમાં
 - ૨ માર્કસ - કલરટર કક્ષાએ ૧ થી વધુ રમતમાં
 - ૧ માર્ક - કલરટર કક્ષાએ ૧ રમતમાં
- રમત-વ્યાયામમાં કન્યાની સહભાગીદારીતા આવશ્યક
- ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનના માર્કસ પણ ખેલ મહાકુંભની જેમ જ ગણતરીમાં લેવાય છે.
- વૃક્ષારોપણ, કીચન ગાર્ડન, વેરટ વોટર મેનેજમેન્ટ, બાયો ડીગ્રેડેબલ, નોન-બાયોડીગ્રેડેબલ કચરાના ળિકાલની અલગ વ્યવસ્થા વગેરેને પર્યાવરણ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિમાં ગણવામાં આવે છે.
- અલગ-અલગ ધોરણોમાં અલગ-અલગ વિષયને અનુરૂપ શૈક્ષણિક મુલાકાતમાં ૧૦ મુલાકાતના ૫ તથા ૩ મુલાકાતના ૧ ગુણ આપવામાં આવે છે.
- ધોરણ ૮ના કુલ વિદ્યાર્થીઓના ૨૦ ટકા NMMSની પરીક્ષા આપે અને તેની હોલ ટિકીટ બતાવી શકે તો ૫ માર્કસ, જે પરીક્ષામાં બેસેલા કુલ વિદ્યાર્થીઓના ૨૦ ટકા વિદ્યાર્થીઓ રાજ્યના મેરીટમાં આવે તો ૫ માર્કસ મળે છે.
- એ જ રીતે ધોરણ ૬માં PSE પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષાના માર્કસ છે.
- ધોરણ ૫ થી ૮ના વિદ્યાર્થીઓના ૨૦ ટકા કે તેથી વધુ રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા લેવાતી ચિત્રની પરીક્ષામાં બેસે તો તેમની હોલ ટિકીટને આધારે ૫ માર્કસ મળે.

સંસાધનો અને તેનો ઉપયોગ

- શિક્ષકો વર્ષ દરમિયાન ૧૦ પુસ્તકો તથા બાળકો ૫ પુસ્તકો વાંચે અને તેના વિશે બોલી શકે તે ઇચ્છનીય છે.
- શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ QR કોડ, G-શાળા, વર્ચ્યુઅલ કલાસરૂમ, DIKSHA, સ્માર્ટ કલાસરૂમ (જે હોય તો) નો ઉપયોગ જણે તે ઇચ્છનીય છે.
- મધ્યાહન ભોજનમાં નિયમિત બધા વિદ્યાર્થીઓ બેસે તથા શિક્ષકો ભોજન ગુણવત્તા ચકાસે અને તે બદલ ટેરટીંગ રજીસ્ટરમાં સહી કરે તે ઇચ્છનીય છે.
- સૌચાલયમાં પાણી હોવું જરૂરી છે, સ્વચ્છ હોવું જરૂરી છે, ઠાણ ઘોવા સાબુ હોવો જરૂરી છે.
- પીવાનું પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ હોવું જેઇએ. નળ સુધી દરેક બાળક પહોંચી શકે તે જરૂરી છે.
- બાળકોના વાળ, નખની સફાઈ - કપાઇનું ચેકીંગ પ્રાર્થના પૂરી થયે સ્વચ્છોની વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા થવું જેઇએ.
- બાળ-સંસાધની રચના અને તેની અમલવારી જરૂરી છે.

School Name.....Taluko.....CRC.....CODE.....